

KLOKBEKERMATERIAAL TE KRUISSHOUTEM-KAPELLEKOUTER (OOST-VLAANDEREN), EEN VOORLOPIG VERSLAG.

K. BRAECKMAN

Sedert 1989 worden te Kruishoutem grootschalige opgravingen uitgevoerd door het Archeologisch Museum van Zuid-Oost-Vlaanderen, het Seminarie voor Archeologie van de R.U.G. en het N.F.W.O. Dit project richt zich op de studie van een Gallo-Romeinse vicus en de daaropvolgende sporen uit de vroege en late middeleeuwen. In 1990 werd vooral de artisanale zone van de vicus onderzocht. Nadat terreinprospectie reeds prehistorisch(lithisch) materiaal had opgeleverd, werd tijdens deze campagne ook laat-neolithisch materiaal in situ aangetroffen. De vondst van dit Klokbeermateriaal was de aanleiding tot deze korte vondstmelding. De eigenlijke studie van deze archaeologicae is momenteel nog volop aan de gang.

1. Lokalisatie

De gemeente Kruishoutem is te situeren in het zuidwesten van de provincie Oost-Vlaanderen(fig.1). De site Kapellekouter is gelokaliseerd op de noordwestelijke flank van een uitgesproken heuvelplateau(ca.70m O.P.). Bodemkundig bevinden we ons op de scheiding van de zand- en zandleemstreek.

2. Archeologische sporen en materiaal

In een zeer sterk verstoorde zone werd op een diepte van ca. 80cm onder het maaiveld een langwerpige kuil(fig.2) ingetekend. Dit moeilijk af te lijnen spoor had een bruine tot roodbruine, zandige vulling met enkele houtskoolstippen. In doorsnede was slechts een 10-tal cm van de structuur bewaard(fig.2).

Deze kuil bevatte de fragmenten van twee Klokbekers die in tekening vrij volledig te herstellen waren. Beide zijn van het **All-Over-Ornamented type**.

De grootste beker(fig.3) heeft een uitgesproken S-vormig profiel; bewaarde hoogte: 25cm, diameter rand: 14cm. Het stuk heeft een homogeen reducerend baksel verschaald met kwartskorrels die soms vrij grof zijn(5mm). Buiten- en vooral binnenzijde zijn mooi geglad. De kleur van de buitenzijde is bruin tot roodbruin; de binnenzijde is grijs tot bruingrijs. De beker is over het gehele oppervlak versierd met rijen horizontale indrukken, aangebracht met een kerfspatel.

Een tweede beker(fig.4) heeft eveneens een S-vormig profiel. Bewaarde hoogte: 16cm, diameter rand: 11cm. De beker heeft een vrij homogeen reducerend baksel; de verschraling bestaat uit fijne tot matig grove kwartskorrels. Binnen- en buitenoppervlak zijn geglad. De buitenzijde is bruin tot roodbruin, de binnenzijde grijs tot bruingrijs. De versiering bestaat uit 4 omlopende horizontale banden net onder de rand. Deze banden zijn aangebracht met een kerfspatel. Verder is de beker over het gehele oppervlak versierd met een visgraatmotief, ook aangebracht met de kerfspatel.

Verder werden in de gebioturbeerde zone naast en boven de kuil ook enkele silexartefacten aangetroffen, w.o. een corticale

klingschrabber(fig.5) en enkele geretoucheerde afslagen. Op de rand van de kuil werd tenslotte een opmerkelijke vondst gedaan, nl. een maal- of polijststeen in een soort kwartsietische zandsteen. Het betreft een platte ligger met twee gepolijste zijden en anderzijds een halfronde loper in dezelfde grondstof waarvan de platte zijde eveneens polijstsporen vertoont.

Een laatste stuk dat zeker dient vermeld is een wandscherf van een derde Klokbeaker(fig.6), aangetroffen in de bovenzone van bovenvermelde kuil. Het betreft een scherf versierd met omlopende banden, aangebracht met een kerfspatel. Tussen die banden zijn rijen verticale indrukken aangebracht, die een soort wafelmotief tot gevolg hebben. Onderaan daarentegen bemerken we de aanzet van een geometrisch patroon.

3. Besluit

Het betreft hier een in velerlei opzichten belangwekkende vondst. Het is immers de eerst keer dat in Vlaanderen Klokbekers van het A.O.O.-type in context aangetroffen worden. Ook wijzen bepaalde elementen erop dat we hier meer dan waarschijnlijk met een verstoorde grafcontext te maken hebben; met als grafmobilaire twee bekers en mogelijk ook de silex-artefacten en de maal- of polijststeen.

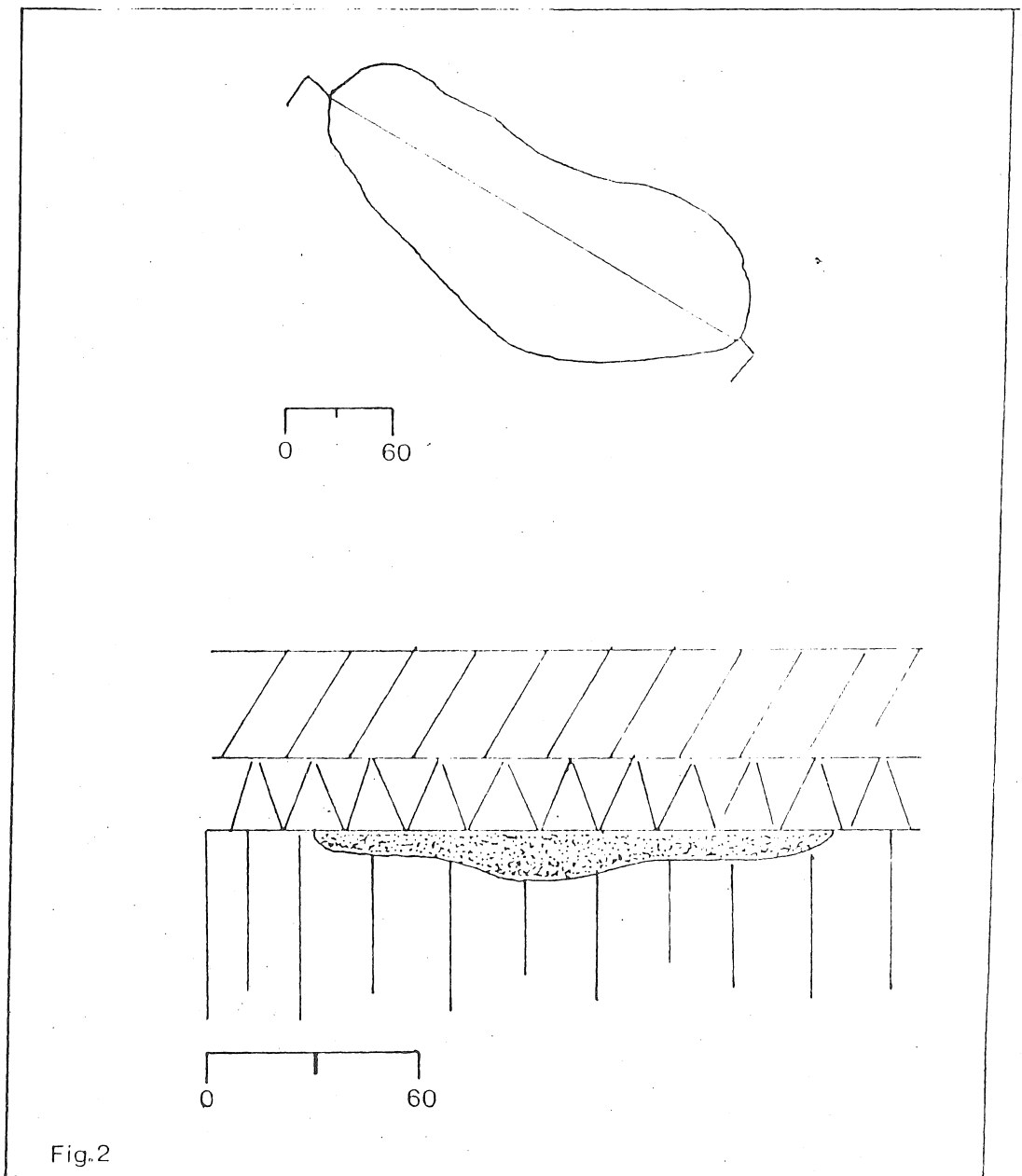
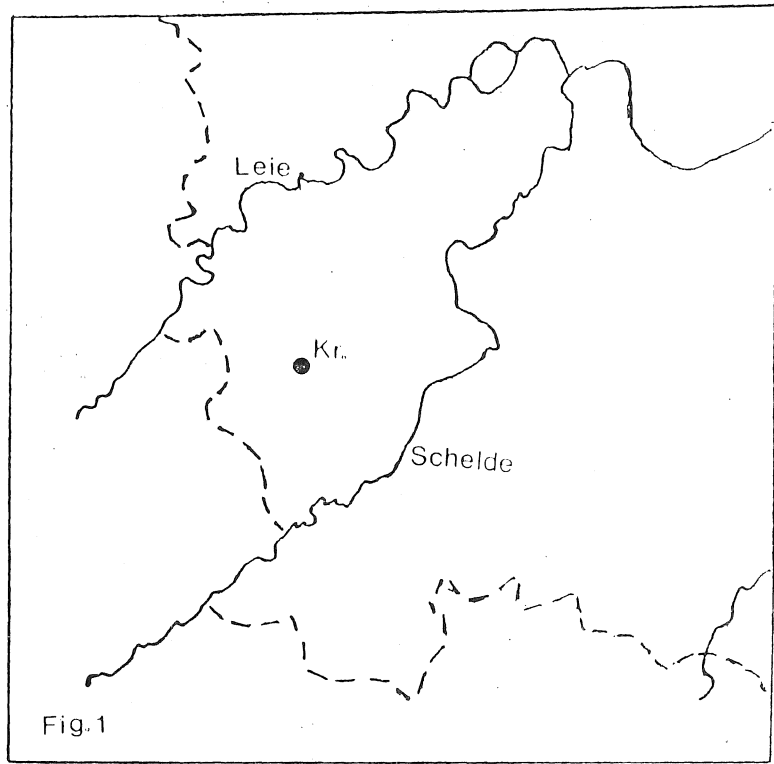
Door de sterke verstoring waren jammer genoeg mogelijke randstructuren niet meer te onderkennen, alhoewel de vorm van de kuil een inhumatiegraf niet onwaarschijnlijk maakt. Opmerkelijk is tenslotte ook de vondst van de scherf van een late Klokbeaker in de bovenzone van het A.O.O.-graf. Mogelijk is deze afkomstig van een ander verstoord(secundair?) graf. Deze vondsten vormen een belangrijke aanvulling in de reeds relatief talrijke KB-vondsten in het Oostvlaamse Schelde-Leie-regio. Een nieuwe studie van alle KB-vondsten uit de regio wordt in het vooruitzicht gesteld.

Bibliografie:

- DE LAET S.J., ROGGE M., 1972. Une tombelle à l'incinération de la civilisation aux gobelets campaniformes trouvées à Kruishoutem(Flandre orientale). *Helinium*, 12, pp.209-224.
- HUYSECOM E., 1981. A propos de fragments de gobelets "A00" exhumés des allées couvertes de Wéris(Luxembourg). *Helinium*, 21, pp.55-60.
- VAN DER WAALS J.D., GLASBERGEN W., 1955. Beaker types and their distribution in the Netherlands. *Palaeohistoria*, 4, pp.5-46.

Lijst der figuren

- fig.1: Kruishoutem-Kapellekouter; algemene lokalisatie.
- fig.2: Plan en lengteprofiel van de (graf)kuil.
- fig.3: Klokbeaker 1.
- fig.4: Klokbeaker 2.
- fig.5: Klingschrabber.
- fig.6: Wandfragment van klokbeaker uit gebioturbeerde zone boven de kuil.

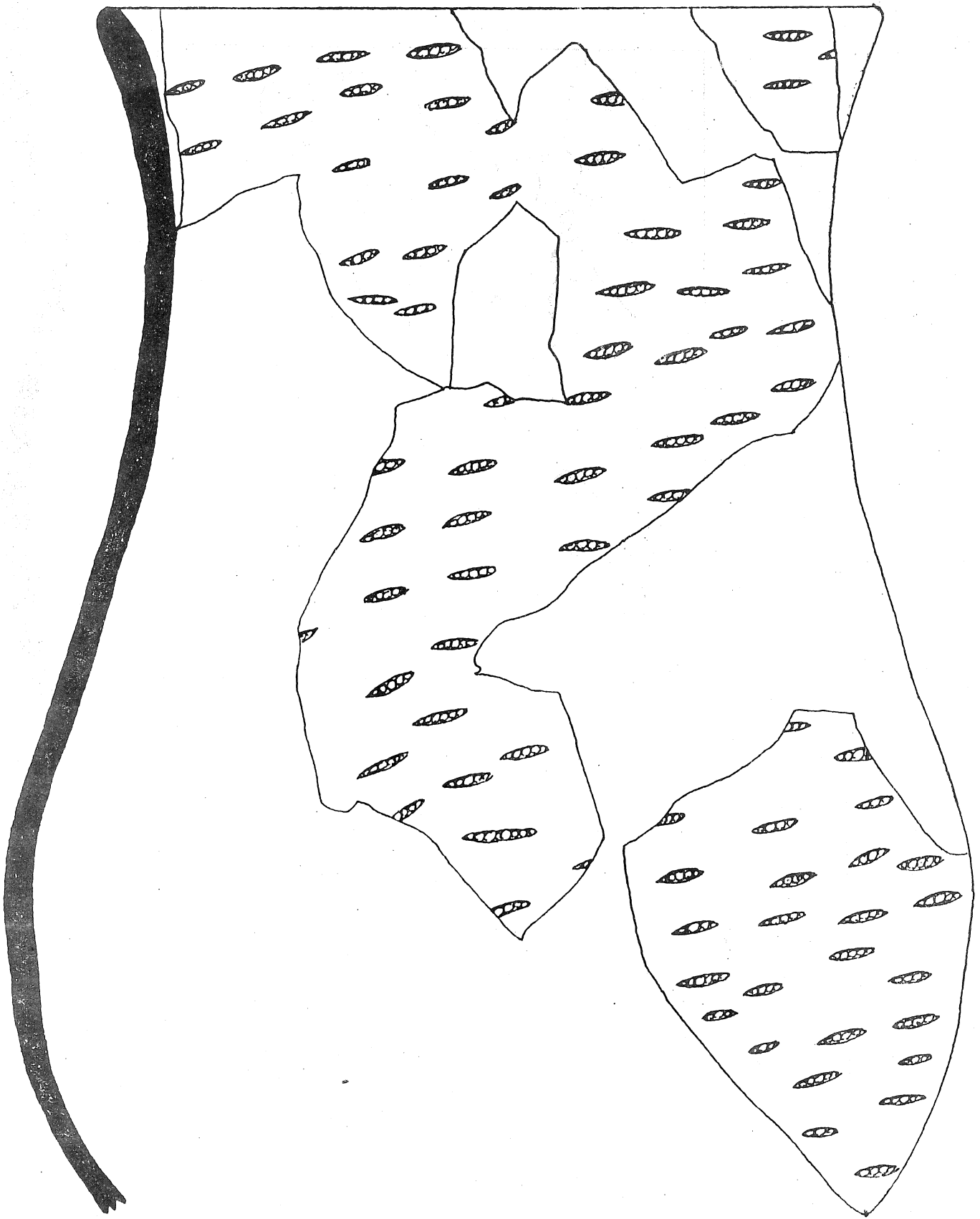
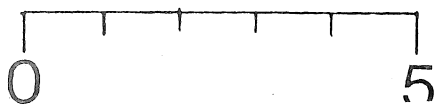

Fig.3

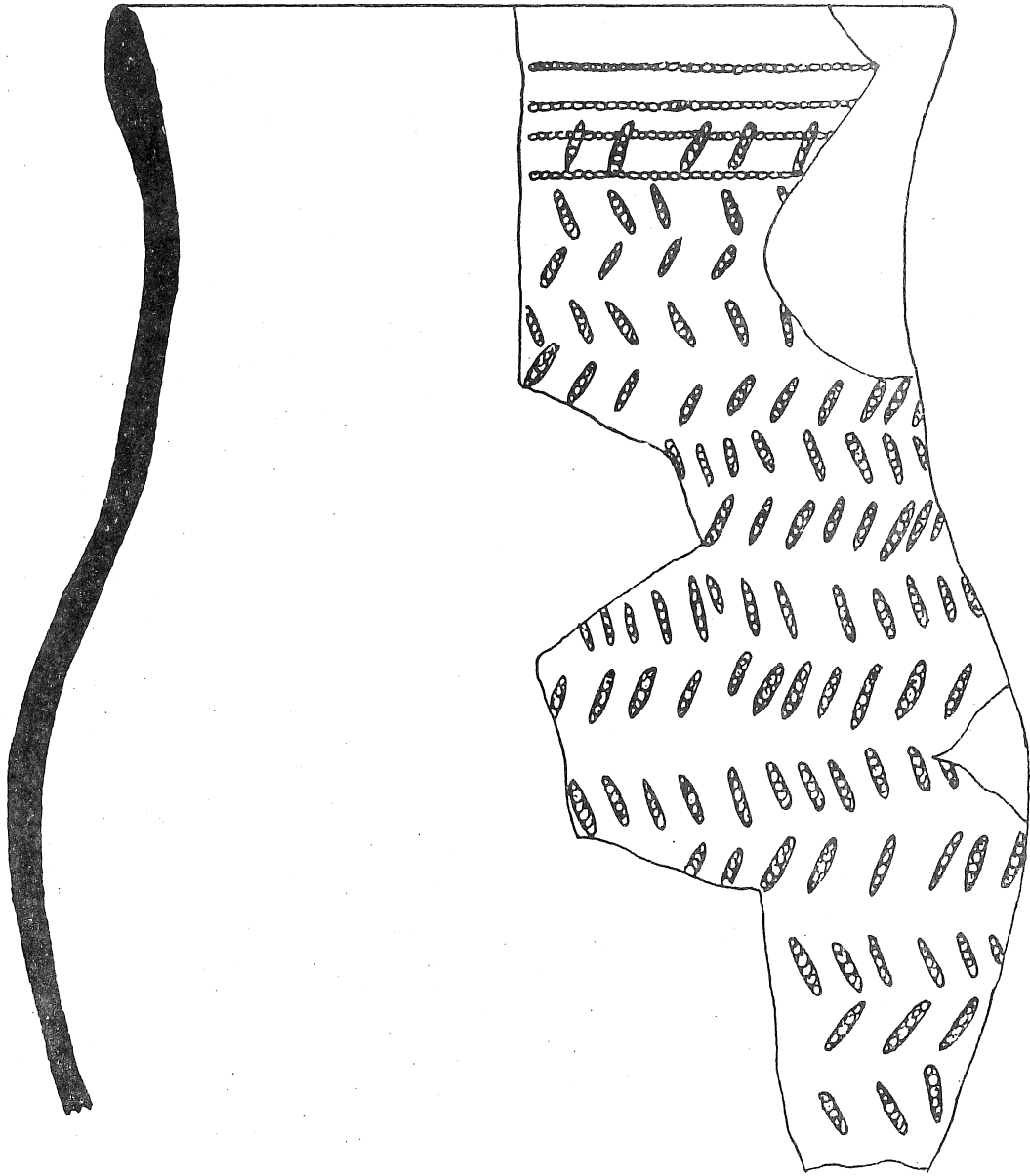
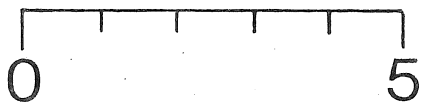

Fig.4

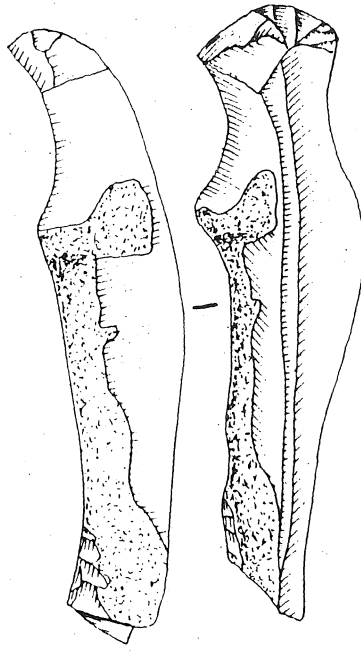

Fig. 5

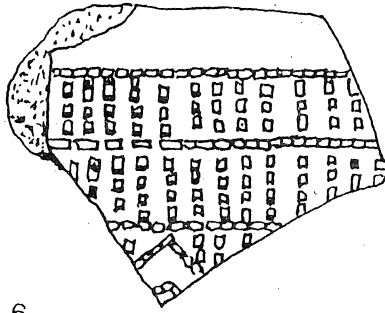

Fig. 6